

Priopćenje za medije
Luxembourg, 2. srpnja 2015.

Sustav EU-a za trgovanje emisijama: revizori EU-a poručuju da su potrebna dodatna poboljšanja okvira za zaštitu cjelovitosti tržišta i primjene sustava EU ETS

U izvješću koje je danas objavio Europski revizorski sud (Sud) navodi se da Komisija i države članice nisu na odgovarajući način upravljale svim aspektima sustava EU-a za trgovanje emisijama (sustav EU ETS), koji je jedna od glavnih sastavnica paketa EU-a za klimu i energiju. Unatoč tome što se stalno bilježe poboljšanja uvedena na inicijativu Komisije radi zaštite cjelovitosti sustava EU ETS kao tržišnog mehanizma, i dalje je potrebno pronaći rješenja za određena otvorena pitanja kako bi se dodatno ojačala cjelovitost tržišta. U sustavu su uočeni i znatni nedostaci u 2. fazi njegove primjene (od 2008. do 2012. godine). U izvješću se preporučuje poboljšanje regulacije i nadzora tržišta kako bi se povećalo povjerenje ulagača, a sustav EU ETS iskoristio kao instrument politike za zaštitu okoliša.

„Sustav EU ETS temelj je klimatske politike EU-a. Stalno ga se unaprjeđuje otkako je uveden prije deset godina. Međutim, i dalje postoje područja koja je moguće poboljšati, poput kontrola prilikom otvaranja računa u sustavu EU ETS, praćenja transakcija, nadzora nad tržištem i potvrđivanja razine emisija na razini postrojenja. Naše preporuke mogu pomoći Komisiji i državama članicama da ojačaju cjelovitost tržišta i poboljšaju primjenu sustava, čime bi on postao kvalitetniji instrument za ostvarenje ciljeva u borbi protiv klimatskih promjena do 2020. i kasnije“, izjavio je Kevin Cardiff, član Suda zadužen za izvješće. „S obzirom na znatne financijske uloge povezane s tržištem emisija ugljika vrijednim više milijardi eura, prethodne sigurnosne incidente i cilj sustava da promiče smanjenje emisija stakleničkih plinova, okvir za zaštitu cjelovitosti tržišta potrebno je dodatno poboljšati te bi se sustav trebao bolje primjenjivati.“

Trenutačna reforma sustava ETS („pričuva za tržišnu stabilnost“) i povezana rasprava usredotočene su na njegovu djelotvornost i nalaženje rješenja za postojeći višak emisijskih jedinica, što nije obuhvaćeno ovim izvješćem.

Naša revizija ukazuje na to da je pozornost potrebno usmjeriti i na cjelovitost tržišta te primjenu sustava kako bi EU bio sigurniji da ta predvodnička politika ima bolje kapacitete u pogledu smanjenja emisija i tehnologija s niskom razinom emisije ugljika. Revizori EU-a utvrdili su da Komisija i države članice nisu upravljale određenim aspektima sustava EU ETS na sasvim odgovarajući način, osobito tijekom 2. faze. Zabilježeni su problemi u vezi s okvirom za zaštitu tržišta emisijskih jedinica, kao i problemi pri stvarnoj primjeni sustava.

Kada je riječ o okviru, čak i nakon što je tržište emisijskih jedinica sustava EU ETS obuhvaćeno europskim direktivama o financijskim instrumentima i regulaciji tržišta, i dalje su otvorena određena pitanja koja se odnose na trgovce koji su obvezni sudjelovati na tržištu, bilateralno promptno trgovanje izvan uređenog tržišta i manje sudionike na tržištu. Nadzor nad tržištem emisija na razini EU-a nije uspostavljen te je utvrđeno da je suradnja nacionalnih financijskih regulatornih tijela i Komisije nedovoljna, što bi moglo ukazivati na to da se narušavanju tržišta i anomalijama koji mogu imati ozbiljne učinke ne pristupa na odgovarajući način. Revizori su utvrdili da postoji potreba za jasnijom pravnom definicijom emisijskih jedinica i zaštitom založnog prava na emisijske jedinice, čime bi se moglo doprinijeti djelotvornijem funkcioniranju tržišta. Također je potreban dodatan napredak u vezi s visokorizičnim registrom Unije u kojem se obrađuju osnovni podatci iz sustava EU ETS, posebice u pogledu strožih kontrola pri otvaranju računa i boljeg praćenja transakcija. Ipak, u izvješću se navodi da je u posljednjih nekoliko godina zabilježeno znatno smanjenje broja prijavljenih incidenata.

Revizori su utvrdili bitne nedostatke u načinu na koji su države članice i Komisija primijenile sustav. Naime, sustavi za praćenje emisija i izvješćivanje o njima nisu bili dovoljno dobro primijenjeni i usklađeni u 2. fazi, uz nedostatke u smjernicama Komisije i njezinu praćenju država članica te nedovoljnu transparentnost njezine procjene nacionalnih planova za raspodjelu prava na emisije.

Svrha je ovog priopćenja za medije prenijeti glavne poruke tematskog izvješća koje je usvojio Europski revizorski sud.

Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na www.eca.europa.eu.

ECA Press

Damijan Fišer – Službenik za odnose s medijima

12, rue Alcide De Gasperi – L – 1615 Luxembourg

T: (+352) 4398 45410 M: (+352) 621 55 22 24

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: EUAuditorsECA eca.europa.eu

Pojedine države članice nisu podnijele sva potrebna izvješća o funkcioniranju sustava, Komisija nije objavila obvezno godišnje izvješće o primjeni sustava, a učinak savjetodavnih i koordinacijskih foruma između Komisije i država članica bio je tek ograničenog opsega zbog niske razine sudjelovanja država članica.

Komisija je imala tek ograničenu ulogu u postizanju usklađenosti ključnih kontrola u primjeni sustava u državama članicama. Revizori nisu mogli procijeniti djelotvornost različitih sustava sankcioniranja zbog nedostatka konsolidiranih informacija na razini država članica i EU-a te upozoravaju na to da različite prakse u različitim državama članicama u vezi s pravilima za predaju međunarodnih „projektnih” jedinica mogu narušiti ravnopravne uvjete za operatere.

Napomena za urednike

Sud tijekom cijele godine objavljuje tematska izvješća u kojima se prikazuju nalazi odabranih revizija određenih proračunskih područja EU-a ili tema povezanih s upravljanjem. Ovim je tematskim izvješćem (br. 6/2015) pod naslovom „**Cjelovitost i primjena sustava EU-a za trgovanje emisijama**” procijenjeno jesu li Komisija i države članice na odgovarajući način upravljale sustavom EU ETS.

Sustav EU ETS uveden je 2005. godine i trenutačno je u 3. fazi primjene. On je temelj politike EU-a za borbu protiv klimatskih promjena i najveći sustav na svijetu za trgovanje emisijama stakleničkih plinova uz određene kvote. Na ukupne emisije iz industrijskih sektora s velikim količinama emisija postavljena je kvota koja se postupno smanjuje. Kvotom su ograničene emisije za više od 11 000 postrojenja s velikom potrošnjom energije u cijelom EU-u, čime je obuhvaćeno oko polovice emisija stakleničkih plinova. Tim se postrojenjima dodjeljuju emisijske jedinice ili ona kupuju emisijske jedinice na dražbama, a po potrebi mogu njima i trgovati.

Dugoročan je plan Komisije smanjiti emisiju stakleničkih plinova za 80 % do 2050. godine. Vijeće je utvrdilo ciljeve okvira za klimatsku i energetska politiku do 2030. godine te je podržalo cilj EU-a za obvezno domaće smanjenje emisije stakleničkih plinova do 2030. za najmanje 40 % u odnosu na 1990. Sustav EU ETS i dalje će imati središnju ulogu na putu prema postizanju tih ciljeva. Osim toga, Vijeće i Parlament nedavno su dogovorili uvođenje pričuve za tržišnu stabilnost ne bi li se pronašlo rješenje za problem postojećeg viška emisijskih jedinica na tržištu i pritiska na smanjenje tržišnih cijena.

Revizori su ispitali je li uspostavljen prikladan okvir za zaštitu cjelovitosti sustava kao tržišnog mehanizma. Također su se usmjerili na stvarnu primjenu 2. faze sustava EU ETS (od 2008. do 2012.) kako bi se moglo steći iskustvo za budući razvoj ove politike. Revizori su provjerili kako je Komisija usmjeravala države članice u primjeni sustava i je li ispunila svoje obveze. Dokazi su prikupljeni iz sedam država članica odabranih na temelju količine i vrste emisija (Njemačka, Francuska, Italija, Poljska, Ujedinjena Kraljevina, Grčka i Španjolska) Revizija na razini država članica bila je usmjerena na raspodjelu prava na emisije i predaju emisijskih jedinica, sustave za praćenje i potvrđivanje emisija te za izvješćivanje o njima, te na sankcije.

Preporuke

Revizori EU-a preporučuju sljedeće:

- Komisija bi trebala pronaći rješenja za otvorena pitanja povezana s regulacijom i nadzorom nad tržištem emisija kako bi se dodatno ojačala cjelovitost tržišta
- kako bi se pridonijelo stabilnosti te povećalo povjerenje, potrebno je dodatno pojasniti pravni status emisijskih jedinica
- potrebno je dodatno poboljšati određene aspekte sustava za obradu osnovnih informacija iz sustava EU ETS (registar Unije i povezane postupke)
- kontrolni okvir na razini država članica trebao bi se bolje primjenjivati kako bi se zajamčilo da se otkriveni nedostaci uzmu u obzir u primjeni 3. faze sustava EU ETS (od 2013. do 2020.)
- tijekom 3. faze potrebno je poboljšati smjernice i informacije o primjeni sustava EU ETS
- provedba sankcija povezanih sa sustavom EU ETS trebala bi biti transparentnija. Na razini država članica i EU-a trebale bi biti dostupne ažurirane i točne informacije o primjeni i rezultatima postupaka za izricanje kazne, a Komisija bi trebala bolje pratiti izricanje kazni u cijelom EU-u, kao i dosljednu primjenu nacionalnih kazni.

Komisija je prihvatila navedene preporuke te će se njihova provedba pratiti. Cjeloviti tekst preporuka dostupan je u tematskom izvješću, zajedno s odgovorima Komisije.